

Mellannummer av
den påstridiga
Fritänkaren

Nr. 232 Februari 2015

Tjugoandra årgångens fjärde nummer

Detta nummer består bara av en enda liten kammarpjäs, som utgörs av en dialog i en scen mellan diverse stofiler i ett kyrkcafé. Vi kan försäkra, att så här går det inte till i kyrkan.

Fritänkaren ägnar sig mest åt litteratur, musik, film, politik, filosofi, religion och resor men även åt annat. Den är inte på något sätt anknuten eller ansluten till någon ideologi eller åskådning av vad slag det vara månne, utan tar tvärtom avstånd från varje institution som kräver okritisk underkastelse, och är helt oberoende humanistisk.

Beteckningen *Fritänkare* är ursprungligen tysk och står för person som i religiösa och ideologiska frågor inte erkänner någon auktoritet och därför är kritisk och avståndstagande mot alla religiösa och ideologiska institutioner och framför allt deras eventuella dogmatik.

Redaktion : C. Lanciai, Ankargatan 2 A, 414 61 Göteborg, tel. 031-247887.

Postgiro : 621 39 94 – 4 ("Fritänkaren", C. Lanciai)

Årsprenumeration: 250 kr (även i Danmark och Norge; i Euroland: 30 Euro)

Tvåårsprenumeration : 350 kr (40 Euro)

Avgifterna har inte höjts på mer än 10 år.

IBAN-nummer för folk som eventuellt vill betala prenumeration även från annat utland:

SE37 5000 0000 0500 7297 2165

Bic-code: ESSESESS

Redaktionsslut för detta nummer : 29.1.2015

Copyright © C. Lanciai med medarbetare

Letnany 254

Det nästsenaste numret av *Fritänkaren* finns numera alltid tillgängligt på nätet jämte andra skrifter: www.fritenkaren.se

<http://hem.fyristorg.com/aurelio>

e-post-adress : clanciai@yahoo.co.uk

WSN 1652-0122

Skrotarna

Socialt skälmstycke av Christian Lanciai (2015)

Personerna:

Bruno
Hans
Elon
Jakob
Prästen
Håkan
Fridolf
Tonio
Roger
Magnus
Laila

Scenen är ett kafébord i en kyrka upplåten som daghem åt den mera vilsekomna delen av allmänheten. Under 2000-talet har många kyrkor världen över med överväldigande positivt resultat hellre övergått till denna sociala verksamhet än att låta sig stängas i brist på gudstjänstbesökare.

Bruno Vad har du egentligen under bordet?
Hans Schh!
Bruno Det är väl bara inte sprit?
Hans Hysch! Vad tror du om mig egentligen?
Bruno Bara det värsta.
Hans Det var det värsta!
Bruno Men ta det inte så allvarligt. Vi är alla hundra procent komprometterade. Annars skulle vi inte vara här.
Hans Menar du att det hedrar mig om jag har något under bordet?
Bruno Allt viktigt försiggår under bordet.
Elon Vad håller ni på med egentligen?
Bruno Jag försöker bara lura ut vad han har under bordet.
Elon Du vet väl, Hans, att du inte får dricka här.
Hans Vem har sagt att jag dricker?
Bruno Han får väl dricka te och kaffe och vatten och saft åtminstone?
Elon Jo, men det behöver han inte göra under bordet.
Hans Det skulle aldrig falla mig in att dricka något under bordet.
Bruno Men han är bra på att dricka andra under bordet.
Hans Det är en annan sak.
Elon Du har väl inte tagit risken att ta med dig sprit hit?
Hans Det vet du väl, att jag bara dricker vin?
Bruno Och whisky.
Hans Alla behöver vi medicin ibland.
Bruno Kom inte och påstå att du bara tar whisky som medicin.

Hans Min huvudsakliga medicin är Jägermeister.

Bruno Alltså tar du inte whisky bara som medicin.

Hans Försök inte tvinga mig till någon sorts medgivande eller bekännelse.

Bruno Det skadar aldrig att bikta sig, och vi sitter ju faktiskt i kyrkan.

Hans Menar du att jag skulle bikta mig inför dig?

Bruno Varför inte?

Hans Jag har ingenting att bikta.

Bruno Utom att du dricker.

Hans Men jag är ingen alkoholist.

Bruno Det har vi inte påstått. Men om du vore det är du i gott sällskap. Vi har ju AA här.

Hans Tack, jag behöver ingen rehabilitering.

Bruno Vad gör du här då?

Hans Värmer mig. Det är ju vinter ute.

Bruno Hit kommer man inte om man inte behöver rehabilitering.

Hans Jaså, och vad behöver du rehabilitering för då?

Elon Sin sexistiska mani.

Bruno Det finns ingen rehabilitering för sådant. Det är naturligt.

Hans På samma sätt är det naturligt att dricka.

Bruno Inte alkohol.

Hans Var inte så fördömande. Är du en sådan där självutnämnd polis, en fördomare, som rackar ner på folk för minsta brist på korrekthet?

Bruno Det är det sista jag är. Om det är något jag är, så är det politiskt inkorrekt.

Elon Lämna Hans i fred, Bruno.

Bruno Det är ju det jag gör. Jag blandar mig inte i vad han har under bordet.

Hans Det är bara min vanliga medicin.

Bruno Hur många procent? Rödvin? Åtta procent? Fjorton? Jägermeister? Trettio? Eller whisky? Fyrtiotre eller därutöver?

Hans Jag tar ändå inte fram det.

Bruno Alltså har du det.

Elon Jag håller med Hans. Självutnämnda poliser som hoppar på folk för att de inte är absolut korrekta är de tråkigaste människorna i världen.

Bruno De är puritaner, och de är värst om de är politiska.

Elon Låt oss inte blanda in politiken.

Bruno Det har du redan gjort.

Elon Nej, det var du som gjorde det.

Jakob Politiken slipper man inte vare sig man blandar in den eller inte.

Bruno Känner du dig också förföljd?

Jakob Om! Jag är förföljd.

Bruno Av tokvänstern eller tokhögern?

Jakob Båda delarna.

Bruno Det är vi alla.

Hans Vad gör man inte för att slippa politiken? Råkar man ut för den gör man förr eller senare vad som helst för att fly den, men den enda säkra tillflykten därifrån är flaskan. Där hamnar alla politiker förr eller senare. Se bara på Churchill.

Bruno Han var full hela livet. Han drack redan innan han började.

Elon Men det var flaskan som höll honom i politiken hela livet.

Bruno Det var tack vare den han överlevde som politiker, och till och med gjorde comeback som överårig.

Hans Överårig? Han var bara 75.

Bruno Och hade druckit hela sitt liv. Redan på 30-talet var han utdömd som alkoholist.

Elon Hur förklarar du då att han kom tillbaka och höll sig vid makten till över 80?

Hans Alltså är det inget fel på alkohol. Vilket skulle bevisas.

Elon Låt oss då diskutera alkoholens förundransvärda effekter, om ni inte har någonting emot det.

Hans Det var den enda medicinen under hela antiken.

Bruno I harmlös form av rödvin. Det är ett långt steg från rödvin till whisky och sprit.

Hans Alltså är det åtminstone enbart hälsosamt i harmlösa mängder.

Elon Även rödvin kan man dricka för mycket av. Jag blir sur i magen av det.

Bruno Under hela antiken drack man bara rödvin blandat med mycket vatten. Att dricka rödvin oblandat ansågs som höjden av vulgaritet.

Jakob Har civilisationen gjort framsteg sedan dess eller motsatsen?

Bruno Det är den stora frågan.

Hans Faktum är att den civilisationen gick under genom att de kristna förbjöd nyttjandet av rödvin. Därför är också muslimerna som de är idag – där råder konsekvent och rigoröst nykterhetstvång.

Jakob Menar du att det är därför de hela tiden mördar varandra?

Hans Det kan vara en bidragande anledning. De skulle vara snällare och må bättre om de fick använda alkohol åtminstone som medicin.

Bruno De inte bara mördar varandra ibland. De bekrigar varandra hela tiden.

Elon Låt oss inte blanda in religion i det här.

Bruno Vem har sagt något om religion? Vi diskuterar vådan av alltför överdriven nykterhet.

Elon Som bara förekommer inom stränga religioner.

Hans Glöm inte att vi sitter i kyrkan.

Bruno Just det. Och i kyrkan används vin dagligen i varje gudstjänst. Därför är kristendomen världens största religion.

Jakob Bara därför?

Bruno Låt oss hålla oss till att det kan vara en bidragande anledning.

Hans Så varför bråkar ni då om att jag dricker i kyrkan?

Bruno Vi bråkar inte om saken. Vi bara konstaterar det.

Elon Medan vi finner det anmärkningsvärt att du anser att du måste göra det i smyg.

Hans Vem skåpsuper inte i smyg?

Bruno Ingen, för alla som skåpsuper gör det i ensamhet och fullkomligt öppet.

Elon Menar du att du skåpsuper i kyrkan?

Hans Nej, jag dricker för att hålla mig varm.

Bruno Den vettigaste och mest befogade av alla anledningar till att dricka på vintern. Alltså borde vi släppa spriten fri här i kyrkan.

Elon Jag tror inte det går.

Jakob Det tror inte jag heller.

Hans Därför dricker jag inte här så att det märks. Anständigheten kräver diskretion.

Bruno Huvudet på spiken. Allt för att uppehålla skenet av anständighet, även om skenet alltid bedrar.

Jakob Nu kommer vi in på ett helt annat ämne.

Bruno Det är väl det som är meningen.

Elon Här kommer prästen.

prästen Hur har ni det? Mår ni bra?

Bruno Jo, vi mår alla bra, men vi skulle må ännu bättre om vi som Hans här fick dricka i kyrkan.

prästen Ni får dricka te, kaffe, vatten och saft. Om ni vill dricka annat har vi AA för att klara av den saken.

Bruno Men Hans mår enbart bra av att dricka, hävdar han.

prästen Då får han fortsätta med det på eget ansvar. Inget är av ondo så länge man har kontrollen.

Bruno Menar du att du har kontrollen, Hans?

Hans Självklart. Annars skulle jag inte dricka.

Håkan (ett stycke ifrån, en dålig karaktär) Han smygdricker! Han håller en flaska under bordet!

prästen Det har vi inte sett.

Bruno Menar du, att så länge du inte ser det är det tillåtet?

prästen Jag menar att det är på hans eget ansvar. Jag har inte sett det.

Bruno Vill du se det?

prästen Nej.

Bruno Det är lugnt, Hans. Du kan fortsätta dricka, även i kyrkan, så länge ingen ser det.

prästen Jag litat på att ni håller stilen.

Bruno Vi svär inte heller i kyrkan så att det hörs.

prästen Det är det jag menar. Alla är vi arga inombords ibland och svär tyst för oss själva även i kyrkan, men så länge det inte hörs håller vi stilen och kan behärska oss. Allt hänger på självbehärskningen.

Bruno Så att så länge självbehärskningen håller är allt tillåtet?

prästen Det menade redan Dostojevskij, och jag är benägen att hålla med honom.

Bruno Tack, Staffan, för att du håller oss på den rätta vägen.

prästen Det är därför vi är här, och det är därför ni är här. (*går vidare*)

Jakob En bra präst.

Elon Den bästa tänkbara. Om ändå alla präster kunde vara mänskliga som Staffan. Motsatsen till fördömande självutnämnda poliser som vill tvinga in alla i ett fack av snäv moral, som man bara måste bryta sig ut ifrån.

Jakob Vad är motsatsen?

Elon Vidsynthet, tolerans, förståelse, mänsklighet, överseende, och ensidig uppbygglighet – att enbart främja utan att kräva.

Bruno Jag håller med om att det är vad alla präster bara borde vara till för. Då skulle deras religioner inte vara helt utan trovärdighet och förnuft.

Jakob Du menar att de är det annars?

Bruno Åtminstone somliga av dem.

Jakob Som vilka?

Bruno Åtminstone islam. Eller menar du att en religion och dess utövare kan försvaras och beskyddas när den både predikar och praktiserar krig, organiserar terroriströrelser, värvar och triggat självmordsbombare, gärna barn, kräver slavisk underkastelse av alla kvinnor som betraktas som egendom och genomför godtyckliga rättegångar med offentliga halshuggningar som straff utan möjlighet till överklagande?

Elon Där kom det.

Jakob Någon annan?

Bruno Vad då, någon annan?

Jakob Någon annan religion som är helt utan trovärdighet och förnuft?

Bruno Ärligt talat, islam bottnar liksom kristendomen i judendomen. De har samma gud alla tre. Åtminstone har de alla tre samma ideologiska ursprung. Koranen består till nästan 70% av plagiat och parafraaser på bibliska skrifter, och kristendomens nya testamente står sig inte utan det gamla judiska. Om det är något man kan ifrågasätta som fullständigt utan trovärdighet och förnuft så är det deras gemensamma gudomliga auktoritet, som måste ha en rent mänsklig upprinnelse, då alla dessa heliga skrifter dock måste ha författats av dödliga människor.

Hans Jag undrar vad vår präst skulle säga om detta.

Bruno Jag har åtminstone inte svurit i kyrkan.

Jakob Dock är åtminstone hälften om inte mer av hela mänskligheten troende på denna gudomliga auktoritet. Tror de då bara på lögn?

Bruno De tror åtminstone inte på något förnuft, som snarare är direkt uteslutet från ett sådant slaviskt troende på en absolut abstrakt oidentifierbar auktoritet, vars existens aldrig kunnat bekräftas.

Jakob Men då detta religiösa tänkande löper som en röd tråd genom hela historien, och faktiskt börjar redan med historiens upprinnelse i Sumerien och Egypten, så kan man väl knappast förneka det.

Bruno Tack vare det sitter vi här i en kyrka idag som en fristad för alla kyrklösa i staden. Något gott har ändå tillförts av allt det onda som monoteismen fört med sig.

Hans Det är dock snarare tack vare dess humanitära verksamhet än dess teologiska verksamhet.

Bruno Precis. Och där har vi religionens verkliga uppgift i historien – att sprida medmänsklighet, förståelse, empati, barmhärtighet och allt annat humanitärt konstruktivt. Om det inte var för denna funktion skulle ingen religion ha någon funktion.

Elon Och därför överlever kyrkan för att den ägnar sig mer och mer åt sådant.

Jakob Det har alltid varit kyrkans huvudsakliga uppgift. Kristendomen hade ingen mening om den inte var kärlekens religion.

Bruno I vars namn den i alla tider sedan dess etablering har förföljt oliktankande, kättare, så kallade häxor och ägnat sig åt att utrota hedningar.

Elon Jag håller med. Kristendomen hade klarat sig bättre och utvecklat sig bättre om den lämnat Antikens hedendom och filosofier i fred.

Bruno Du tänker på Hypatia.

Elon Det bästa exemplet.

Bruno Jag tänker på Giordano Bruno. Det var bara drygt 400 år sedan, och kyrkan har aldrig tagit hans avrättning tillbaka eller bett om ursäkt för den. Han inte bara brändes på bål efter sju år i isoleringscell, utan dessutom spikade man fast käften på honom.

Elon Oursäktligt. Så fick också den katolska kyrkan protestantismen på halsen.

Jakob Men hur menar du att vi ska befria oss från islam och dess absurda våld?

Bruno Det är inte vårt problem. Det är alla muslimers problem, och det enda sätt de kan lösa det på är att upphöra vara muslimer. De bör helt enkelt skrota Koranen, liksom också Bibeln sedan tre hundra år varit föremål för skoningslös exegetisk kritik.

Elon Ändå är den väl inte enbart en sagobok?

Bruno Dess förtjänst ligger i dess litterära och historiska värde. Hur osäkra dess historiska uppgifter än är måste de dock ha en historisk bakgrund. Alla dess fantastiska historier kan ju inte bara vara tagna ur luften, hur många som än betvivlar att Jesus någonsin levat.

Jakob Lika litet som man kan bevisa att någonting i Bibeln är sant kan man bevisa att någonting i den är enbart lögn och förbannad dikt.

Bruno Alltså är det lika bra att lämna Bibeln i fred som den är, åtminstone som bok betraktat.

Elon Den innehåller trots allt flera litterära mästerverk både i form av prosa och poesi.

Bruno Det är det jag menar.

Hans Men här ju Fridolf, vår litterära expert, precis som på beställning! Välkommen, Fridolf! Det var bara du som fattades!

Fridolf Det gör jag alltid.

Bruno Bara tills du infinner dig.

Fridolf Och då blir jag en belastning, som det förblir önskvärt för sällskapet att bli av med, tills jag fattas igen.

Hans Den mänskliga naturen!

Fridolf Tala inte om det.

Hans Får jag bjuda på en drink? (*tar fram en liten plastflaska under bordet med en mörk vätska*)

Fridolf Säg inte att du bjuder på Coca-Cola.

Hans Så vådliga rusdrucker nyttjar jag inte. Bättre upp! Du känner väl mig? (*håller upp i en liten plastkopp åt Fridolf*)

Fridolf (läppjar) Du store tid! Detta är inte Coca-Cola!

Hans Nej, vad trodde du att det var!

Fridolf Svart-vinbärs?

Bruno Säg som det är, Hans. Bekänn äntligen färg.

Hans Jag trodde du visste bättre om mig, än att jag aldrig någonsin använder någonting annat som medicin än Jägermeister.

Bruno Aha!

Jakob Diskret, mina vänner. Låt inte prästen se.

Fridolf Jag tackar för den äran. Det är det bästa jag vet själv, men jag har aldrig råd med det.

Bruno Hur går det med dina finanser, Fridolf? Är du fortfarande ruinerad?

Fridolf Naturligtvis. En gång ruinerad, alltid ruinerad.

Jakob Du känner samhället. Om man en gång prejats ner i diket släpper samhället aldrig upp en igen. En gång marginaliserad, alltid marginaliserad, som de flesta här.

Fridolf Jag är åtminstone professionell som skrotare.

Jakob Som de flesta här.

Fridolf Men varför är vi så få här idag? Har de flesta tagit ledigt?

Jakob Det vet du väl, Fridolf, att det är dagarna efter den 18-e. Då har alla fått ut sina förtidspensioner. Då är det Systemet som gäller. Då upptas all ens tid med att göra slut på pensionspengarna. Då är det bara fest och sprit tills pengarna tar slut igen, och sedan kommer de tillbaka hit.

Fridolf Du får det att låta som ett fattighus.

Jakob Det är ett fattighus.

Bruno Men vi är privilegierade som kommer hit frivilligt. Vi är inte tvingade till att uppsöka värre ställen.

Elon Som vad då?

Bruno Det finns någonting som heter tvångsintagning och vårdintyg. Det finns någonting som heter socialbidrag och socialförvaltningen, som alltid har längre köer än att dessas tillväxt kan hämmas av förbrukning. Dessutom hämmas förbrukningen och odlas tillväxten av att socialassistenterna själva blir utbrända socialfall som måste sjukskriva sig och söka socialbidrag.

Jakob Tala inte om det.

Bruno Därför är vi privilegierade som åtminstone kan ta oss levande hit.

Jakob Så länge vi orkar.

Bruno Åja, en och annan kommer till och med hit med rullator.

Elon Var lagom rolig, Bruno. Det är mest bara patetiskt.

Bruno Därför gäller det att se det roliga i det. Annars förtar tristessen glädjen i att komma hit.

Fridolf Tur att du har Jägermeister med dig, Hans.

Bruno Några nya refuseringar på sistone, Fridolf?

Fridolf Varje dag.

Bruno Är du så flitig?

Fridolf Nej, förlagen har ingenting annat att göra.

Jakob Vad menar du?

Fridolf De får in tusentals manuskript varje dag men har inte råd att ge ut böcker. Alla förlagen har mest bara konkurs att se fram emot, för ingen köper böcker mera, när allt finns på nätet. Ändå finns det sentimentala dårar kvar som är så fåfänga i sin nostalgi att de tror att de ändå kan bli publicerade i bokform. Det är dödfött, men förlagen är för malliga för att inför någon enda författare vilja medge att så är fallet. De är måna om sin profil och sina later, så i stället för att medge hur läget är för författarna och undanbe sig fler manuskript dokumentstrimlar de manuskripten och ger fan i att svara dem. Bara om författarna själva efter

något halvår har djärvheten att själva höra sig för till förläggarna hur det egentligen har gått med deras manuskript måste förläggarna medge att de inte kan annat än dokumentstrimla dem, då de får in fler än de kan hantera och därför inte kan returnera dem. För att skona författarna meddelar de ingenting om saken utan bara låter vilka manuskript som helst försvinna i dokumentstrimlaren. Därför är de flesta författare idag levande begravda utan att ens veta om det, och de kommer aldrig att få någon chans till något annat.

Hans Fridolf talar av egen erfarenhet.

Fridolf Det är samma situation som när judarna i Warszawaghetto fraktades iväg till Treblinka. Ingen fan visste vad som försiggick där. Först når någon, som Martin Grey, själv smugglade sig dit för att ta reda på hur det stod till och kände likstanken från krematorierna och såg hur folk försvann den vägen hur levande de än var kunde han återvända till de sina i Warszawaghetto och berätta om folkstrimlandet. Annars hade de aldrig fått reda på det utan bara godvilligt låtit sig fortsätta transporteras dit till, som det hette, lovande framtidsmöjligheter.

Hans Nazisterna började med att bränna böcker. Nu för tiden är det förlagen som bränner böcker. Inte konstigt att folkbildningen ständigt går ner och folk läser ständigt mindre böcker. Förlagen ser till att odla analfabetismen i stället för att ge ut böcker.

Fridolf Det är inte förlagens fel. Det är staten som svälter ut dem.

Bruno Ja, det vet vi ju sen gammalt, att staten alltid sett kulturen som sin främsta fiende.

Fridolf När det borde vara tvärtom. När kulturen gynnats har staten gynnats. När staten förföljt kulturen har staten gått åt helvete.

Elon Som nazi-Tyskland, som fördrev och förintade alla kulturförvaltare.

Fridolf Det började redan i det gamla Rom, när det andra triumviratet införde svartlistor som ledde till proskriptioner, varigenom Cicero fick sätta livet till.

Bruno Han blev visst halshuggen av Antonius?

Fridolf Inte direkt, men Antonius lät sätta upp hans huvud offentligt för att kunna bespotta det.

Elon Det var alltså snarare Antonius som tappade huvudet.

Jakob Det är farligt att inte tåla kritik. Då bevisar man bara hur berättigad den är.

Fridolf Men socialisterna i nazi-Tyskland och Sovjetunionen gick mycket längre än de jämförelsevis menlösa romarna. Det var Göring som införde attityden, att när han hörde ordet kultur osäkrade han sin revolver.

Bruno Kulturfientlighet har aldrig lönat sig, eftersom kulturen alltid fått rätt, i synnerhet mot diktaturer.

Hans Hur kom vi in på detta taskiga ämne?

Bruno Vi pratade om Bibeln och dess absurditeter, när Fridolf kom som på beställning.

Jakob Tillbaka till grunderna för vår utredning, Nå, vad anser du om Bibeln, lille Fridolf?

Fridolf Det är en god bok.

Jakob Är det allt?

Fridolf Nej, det är många goda böcker.

Bruno Vilken är den bästa?

Fridolf Jobs bok, för den är äldst och den enda i Bibeln som inte kommer av hebréerna.

Jakob Kan du utveckla det närmare?

Fridolf Vad vill du jag skall säga?

Jakob Säg vad du tycker.

Fridolf Vad man än tycker om Bibeln, så går det inte att vara oberörd av den.

Jakob Menar du att man har rätt att inte tycka om den?

Fridolf Medge, Jakob, att den är full av absurditeter. Den går hela tiden till överdrift. Den är späckad med våld och hat och krig och sexuella oegentligheter. Till och med kung David, som skall vara Israels höjdpunkt och högsta föregångsexempel, begår äktenskapsbrott. Abraham anmodas till människooffer av sin egen gudom med sin ende son som offret. Domarboken består bara av råheter. Alla profeter är negativa och upphör aldrig med att förbanna Israel. Dess kungar

är de flesta fullständigt förkastliga idioter och lastbara monster. Allt slutar med katastrof, och efter Israels fall, när Jeremias sitter på Jerusalems ruiner och bara kan klaga, finns det ingenting kvar av hela Bibelns löften och uppbyggligheter. Och den boken blev då grunden för världens tre ledande religioner, då judendomen gav upphov både till kristendomen och islam. Och vad har då dessa religioner åstadkommit? Vi har gått igenom den saken redan. Kan då dess gudom hållas ansvarig för judendomens misslyckande, kristendomens urspårning och förfall till dogmatik och intolerans och islams ständiga utrotningskrig mot hela resten av världen? Det är frågan. Ideologiskt är Bibeln fullständigt förkastlig i betraktandet av dess politiska konsekvenser. Den håller bara som litteratur och bör därför betraktas och värderas som inte någonting annat än litteratur.

Jakob Menar du att Moses hade fel?

Fridolf Den mest kontroversiella gestalten i hela Bibeln. Vi kommer aldrig att kunna gå till rätta med honom. Han var i praktiken monoteismens uppfinnare. Han hade kunnat leva väl i Egypten och kanske bli en ännu bättre farao än Ramses den andra, men i stället valde han att göra uppror och revolution och leda sitt eget folk, som var ett ansevärt antal, flera hundra tusen, ut ur Egypten och in i öknen mot ett öde som kostade nästan alla deras liv och sedan erövringen av Kanaan med våld och med hänsynslös slaktning av alla folk som bodde där redan. Var han en god ledare och klok karl eller en vansinnig äventyrare och psykopat? Troligen båda delarna. Frågan är om han själv visste vad han gjorde, vad han gav sig in på, när han tog ansvar för ett folk på flera hundra tusen och deras mördande utsatthet i öknen under flera decennier, när han uteslöt alternativet Egyptens köttgrytor och satsade allt på en förryckt fanatism. Han var den förste. Sedan kom Jesus och Muhammed, som ställde till med ännu värre elände på lång sikt, och som ännu mindre var medvetna om vad de egentligen ställde till med.

Bruno Den store Moses införde lagen om förbud mot att döda. Ändå ställde ingen i Israel till med så mycket mord och ond bråd död som han, i synnerhet långsiktigt. Snacka om dubbelmoral.

Fridolf Ja, man kan säga att det började där. Ingen moral utan dubbelmoral.

Hans Apropos dubbelmoral, skulle vi inte behöva en sup, nu när vi ändå sitter i kyrkan?

Elon En god idé. Det är långt tills vi kan få nattvarden.

Bruno Diskretion, om man får be.

Hans Naturligtvis. Det är ett överlevnadsvillkor. (*fyller diskret sina kamraters små muggar under bordet och levererar dem. Kamraterna tar emot dem försiktigt och diskret och tömmer dem på samma sätt.*) Mår ni bättre nu?

Fridolf Det är förunderligt vad en liten rackabajsare kan göra susen. Det visste redan amman hos Romeo och Julia. Jag tror hon var den första som drack offentligt på scen.

Hans Hon visste vad hon gjorde.

Bruno Dessutom var hon ankommen, så hon behövde det.

Elon Apropos det, du som vet, Fridolf, vem skrev egentligen Shakespeare?

Fridolf Börja inte med det nu igen. Ämnet är outtömligen uttjat. Det enda säkra i Shakespearefrågan är vem som inte skrev Shakespeare.

Elon Nå, vem var det då som inte skrev Shakespeare?

Fridolf Shakespeare, naturligtvis.

Elon Vad skrev han då?

Fridolf Ingenting. Han var inte skrivkunnig.

Elon Men han kunde ändå prestera sin namnteckning.

Fridolf Ja, det är det enda man vet att är skrivet av honom som är bevarat, sex skakiga nästan oläsliga och mycket varierande namnteckningar, ingen lik eller likadant stavad som den andra.

Elon Han kunde alltså inte skriva?

Fridolf Ingen i hans familj kunde skriva, utom hans svärson, som var läkare. Hans långa testamente dikterades och handlar bara om materiella ting, som till exempel hans näst bästa säng till sin sex år äldre hustru. Inte en bok fanns nämnd, som ändå var den tidens dyraste och mest omhuldade egendom, då han tydligen inte ägde någon. Hans döttrar kunde med nöd plita sitt bomärke med ett kryss, och det enda man vet att han kunde var att producera fakturor och driva in räkningar. Han hamstrade havre när sådant var ransonerat, och han processade i årtal med en granne för att driva in en pluttig skuld. Han var småaktigheten själv som bara brydde sig om pengar och egendom.

Elon Men vem skrev då Shakespeare?

Fridolf Alla de i den högre aristokratin som såg det opportuna i att använda sig av hans namn som firmamärke, då ingen av dem någonsin satte ut sitt eget namn under något de hade skrivit, följande exemplet från portalfiguren i sällskapet, Philip Sidney, som dog bara 31-årig. Alla de andra var litterära: Sir Walter Raleigh, earlen av Oxford och hans svärson William Stanley av Derby, Francis Bacon, och framför allt Christopher Marlowe, den enda professionella dramatikern i sällskapet, som hade att göra med dem alla.

Elon Var det inte han som omkom i ett krogslagsmål?

Fridolf Det var ingen krog. Det var ett privathus och en spioncentral. Den officiella versionen gjorde det till ett krogslagsmål för att allmänheten skulle gå på att han hade likviderats, men det var ett spel för gallerierna för att han skulle få försvinna och komma undan sina förföljare, som var den brittiska regeringens kyrkliga ledare och inkvisitorer. De hade redan lagt vantarna på hans rumskompis Thomas Kyd och avrättat hans studiekamrat John Penry för att ha kritiserat kyrkan – det kallades blasfemi. Marlowe anklagades inte bara för blasfemi utan dessutom genom en angivelse för sodomi, homosexualitet, falskmynteri och alla den tidens värsta brott. Hade han förblivit tillgänglig i sinnevärlden hade han blivit avrättad. Hans enda chans att klara sig var att låta sig vara avrättad åtminstone officiellt.

Elon Så hans suparkamrater såg till att de hann likvidera honom officiellt innan inkvisitionen fick chansen.

Fridolf Ungefär så.

Elon Rena James Bond-historien men tre-fyra sekler tidigare.

Fridolf Ja, han var i underrättelsetjänsten. Underrättelsechef var Sir Francis Walsingham, drottningens närmaste man. Dennes brorson var Marlowes sponsor och beskyddare. Efter Walsinghams död togs underrättelsetjänsten över av bröderna Bacon, som var kusiner med earlen av Oxford. Allt var inom samma familj.

Jakob En sorts litterär maffia, med andra ord, där alla beskyddade varandra och sig själva med anonymitet.

Fridolf Ja, ungefär så.

Bruno Lika konstigt är det här i landet nu för tiden men på andra sätt.

Elon Hur då?

Bruno Du hörde vad Fridolf berättade. Författare dokumentstrimlas om de vågar skicka in något manuskript till något förlag. Och hur går det med teaterförfattare? Deras föreslagna pjäser läses visserligen, men läggs sedan i en hög någonstans, där de får ligga tills de försvinner i någon storstädning. Kulturen i vår tid är i praktiken bara till för att begravas levande och kan nästan bara överleva underjordiskt.

Jakob Hårda bud.

Elon Minst sagt.

Hans Men vem kommer här om inte vår vän journalisten?

Bruno Tonio? Har han kommit hem igen?

Hans Det verkar så, för här är han. (*Tonio kommer in och slår sig ner efter att ha hälsat hjärtligt på sällskapet.*)

Bruno Hur kommer det sig att du har kommit hem igen? Skulle du inte stanna borta den här gången?

Tonio Jag begick ett misstag.

Bruno Hur då?

Tonio Jag kom hem igen.

Bruno Ja, vi ser det. Men varför?

Tonio Jag fick datorabstinens.

Bruno Du menar att du längtade hem till datorn?

Tonio Det fungerade inte så bra där borta. Ständiga problem. Ständiga strömavbrott. Ständiga naturliga sabotage. Dåliga anslutningar. Man kunde nästan inte höra av sig, ännu mindre nätverka. Man saknade sitt kontaktnät.

Hans Var det bara därför du kom hem?

Tonio Tror du jag ville komma hem? Tror du jag hade något att komma hem till? Jag visste vad som väntade mig.

Bruno Säg inte att din fru äntligen har slängt ut dig.

Tonio Jo, hon gjorde det till slut, efter tjugo års äktenskap. Hon ville hellre vara gift med sin TV och med sin mobiltelefon och sina appar än med mig.

Bruno Så du fick uppoffra dig för hennes appar och digitala apparaters skull.

Hans Var har du då hamnat?

Tonio Tala inte om det. Ute i förorterna någonstans. Jag hade turen att få en lägenhet på månen.

Bruno Är du inte i gott sällskap där?

Tonio Jo, bara invandrare. I lägenheten bredvid mig tjattrar de på kinesiska hela dagarna. I lägenheten ovanför mig grälar de på turkiska hela dagarna, om det inte är på kurdiska. I den andra lägenheten bredvid grälar de på arabiska hela dagarna samtidigt som de misshandlar sina fruar, eller om det bara är en som misshandlar dem, det har jag ännu inte blivit klok på, för det är bara fruarna som tjuter hjärtskärande hela dagarna, som om de ständigt låg på sträckbänken. Jo, jag är i gott sällskap, bara grälände och gråtande invandrare i hela kvarteret.

Elon Det låter inte hälsosamt. Kan inte din fru ta dig tillbaka?

Tonio Jag arbetar på det, men det ser illa ut. Det går inte att resonera med henne, det vill säga med hennes telefoner och appar, men vi har ju ändå två söner tillsammans i sin känsligaste ålder. De saknar sin pappa, som ändå brydde sig om dem, medan deras mamma bara bryr sig om sina appar och sina telefoner.

Bruno Och sin TV.

Tonio Och sin TV. Ge mig en drink. Jag vet att ni sitter här och dricker under bordet. Det var därför jag vågade komma hit. Man behöver en motvikt mot dagens digitala hjärntvättssamhälle, och flaskan är nästan det enda motgiftet.

Hans (serverar honom under bordet) Vi gör det diskret. för att inte väcka överhetens misshag. Vi sitter ju ändå i kyrkan.

Tonio Samhällets enda fristad. Endast här är man inte ständigt övervakad och kontrollerad.

Elon Hets! Prästen kommer!

Hans (smusslar undan varje spår av inmundigandet, vilket de andra gör också) Diskretion, mina vänner, och vi kommer undan med vad som helst. Allt är tillåtet, om det bara sker diskret. De franska politikernas standardregel, för att få ha sina älskarinnor i fred.

prästen Välkommen tillbaka, Tonio. Var resan angenäm?

Tonio Så angenäm som den kunde vara. Som vanligt begick jag misstaget att komma tillbaka.

prästen Varför kom du tillbaka då?

Bruno Han var så illa tvungen. Hans fru hade slängt ut honom, så han måste fixa en ny bostad åt sig.

prästen Jag beklagar. Vi finns här för att hjälpa dig, om det behövs.

Tonio Vad kan ni hjälpa mig med? Få min fru att sluta gräla och ägna huvuddelen av sitt liv åt sin telefon och sin TV och sina appar? Kan ni få henne vänligt stämd och avhjärtvättad?

prästen Avprogrammering är samhällets största sociala uppgift idag, då det ständigt är mer som folk behöver avprogrammeras ifrån, främst TV-n och all medial falsk politisk propaganda.

Bruno Tala inte om det.

Tonio Hur är det med religionen? Behöver inte världen avprogrammeras ifrån den också?

prästen Vad tänker du på då?

Tonio Främst de monoteistiska religionerna med deras vansinniga vanstyre över världen, som aldrig tycks upphöra, fastän vi lämnat medeltiden för länge sen, men islam lever kvar där med sitt insisterande på heligt krig världen över, med ständigt missriktade terroristattacker som resultat, med Israel som bygger en Berlinmur i Jerusalem medan världen för övrigt raserar sina och terrorbombar civilbefolkningen i Gaza medan det bara är den styrande terrorgruppen Hamas som behöver bombas, och med katolicismen, som tillsammans med islam vägrar godkänna barnbegränsning och abort, fastän befolkningsexplosionen världen över hotar att spränga sönder den. Om något fördärvat världen är det katolicismen och islam som forcerat befolkningsexplosionen, som om något är på väg att förinta hela världen.

prästen Lyckligtvis är vi protestanter.

Tonio Är det en ursäkt?

prästen Du är inte ensam ansvarig för hela världen, Tonio. Påven gör vad han kan, och han har åtminstone inflytande. Vad beträffar islam är det enda vi kan göra att vägra befatta oss med dess avarter. Men vad är det för doft jag känner? Ni sitter väl inte här och dricker? Det vore inte juste mot kyrkan ni befinner er i. Och jag kan se att det inte är Coca-Cola ni dricker.

Bruno Det är Hans medicin. Han har bjudit med sig något dagen till ära.

prästen Säg inte att det är min favorithostmedicin Jägermeister.

Hans Staffan, vi nyttjar den bara medicinskt.

Elon Det är bara 30 procent. Ett glas är inte mer än två vinglas.

prästen Håll det på den medicinska nivån och bara i milliliter, högst centiliter. Jag litar på er diskretion.

Jakob Det gör vi också.

prästen Det är bra. Hör av dig, Tonio, om vi kan hjälpa dig med något. (*går vidare*)

Bruno En exemplarisk präst.

Jakob Han är bara mänsklig.

Bruno Mer behöver och ska en präst inte vara.

Elon Då ser du väl mycket på film, Tonio, nu när du är hemma igen?

Tonio Dagarna i ända. Jag har inte mycket annat att göra.

Jakob Vad har du sett senast?

Tonio Tobaksvägen, av John Ford.

Bruno Är inte den ganska gammal?

Tonio Den är inte bara gammal, den är över 70 år, men den är dessutom i svartvitt och handlar bara om elände och de fattigaste bland de fattiga, analfabeter som knappast ens kan rita sitt bokmärke, som blir vräkt och fördrivna, kort sagt, en mycket melankolisk men samtidigt utomordentligt rolig och mänsklig film.

Jakob Så du gottar dig i mänskligt elände?

Tonio Vad ska man annars gotta sig i? Det är ju det enda som finns. Men fördelen med sådana filmer är att de är fullkomligt realistiska. Den beskriver tillvaron för fattiga bönder på landsbygden under depressionens dagar, och man kan knappast komma närmare jorden. Det är verklighetens poesi i rännstenen och i bankruttens förlovade paradiset. De slåss om basfödan, de plundrar varandra på ved och rotfrukter, de stjälar bilar för att köra ihjäl dem, de gör allting bakvänt, men de lever, de älskar, de är hjärtliga och uppriktiga, de är äkta människor, och sådana filmer görs aldrig mera.

Bruno Allra minst i svartvitt.

Jakob Är det då en fördel med svartvitt framför färgfilm?

Tonio Absolut. Färgerna bara distraherar. Går man på en modern tredimensionell film fattar man ingenting av hela filmen bara för att man blir fullständigt bortkollrad av de tekniska effekterna och deras överväldigande tredimensionella störningar, som bara förvillar och förintar koncentrationen. Ingen film kan man bättre leva sig in i än en svartvit film. Där är sanningen och realismen som klarast. Se på de gamla italienska neorealistiska filmerna av Visconti och Fellini och Vittorio de Sica. Det finns inga bättre filmer. Hela den utomordentliga *noir*-epoken vore otänkbar utom i svartvitt. Filmen nådde sin höjdpunkt under neorealismens och *noir*-epokens dagar under 40- och 50-talet, och sedan dess har det bara gått utför. Filmmusiken har aldrig varit bättre än under 40-talet, alla kunniga kompositörer som kände sig överkörda och marginaliserade av tolvtonsmusikens missljud och populärmusikens vulgaritet försvann in i filmens värld och bidrog där till att framhäva filmens kvalitet som allkonstverk.

Jakob Och varför tog då den storhetstiden och kvaliteten slut?

Tonio Det var televisionens fel framför allt. I stället för att gå på bio fann folk det bekvämare att sitta hemma i soffan framför dumburken som kunde servera dem dålig underhållning med imbecill reklam hela dagarna och kvällarna. Där började diabetes epidemin som den främsta och onödiggaste av välfärdssjukdomar, då folk inte orkade upp ur sofforna men i stället orkade äta desto mera och desto sämre skräpmat. För att motverka denna sjuka utveckling med kulturförflackning och global hjärntvätt som resultat försökte man från filmindustrins håll fresta med att bredda biodukarna, men vad hjälpte det? TV-n blev bara sämre för det, och folk fastnade bara ännu mer i soffhjärntvätten. Därför blev också filmskapandet sämre. De stora klassiska regissörerna, som varit med från början, blev gamla och gjorde färre och färre filmer, och de nya regissörerna hade inte alls samma smak och krav och självkritik. I en modern film försvinner handlingen i ett upptrissat tempo som ingen kan följa med i, skådespelarna sluddrar så att man inte hör eller förstår vad de säger, i stället för musik har man vridit på högtalarna till öronbedövande volym för att kompensera bristen på musik med oväsen, och i bästa fall är filmmusiken reducerad till diskret bakgrundsackompanjemang. Hela konsten har gått förlorad, och i stället är det bara brak och oväsen, skval och splatter, våld och sex in absurdum och oändliga transportsträckor för att kompensera bristen på handling och ett vettigt manuskript. Det enda man kan göra som filmälskare är att hålla sig till de klassiker som en gång fanns och kunde göra film, som Charlie Chaplin, de italienska neorealistiska mästarna, *noir*-filmerna från främst Frankrike och Amerika under 40- och 50-talen, de brittiska mästarna som Michael Powell, Carol Reed, David Lean och Alfred Hitchcock och några till. Det är bara sådant som håller.

Jakob Jag är benägen att hålla med dig.

Bruno På tal om musik, här kommer nu äntligen våra musiker.

Hans Välkomna, Roger och Magnus! Det var bara ni som fattades!

Roger För att fullkomna katastrofen, menar ni?

Hans Nej, tvärtom!

Elon Vilken katastrof?

Roger Den allomfattande kulturskymningen. Varför sitter ni annars här allesammans i en tiggarkyrka bland allsköns langare och före detta narkomaner och alkoholister, om de inte är det fortfarande, luffare och uteliggare och andra socialfall.

Hans För att vi är socialfall själva.

Roger Men varför är ni det?

Bruno Vart vill du komma?

Roger Det är det jag menar med den allomfattande kulturskymningen! Här sitter ni, stadens kulturelit och hjärntrust och lever på allmosor medan det enda regeringarna i det här

landet tycks vara kompetenta att göra är att dra ner på kulturbidragen i en långsam men säker strypning till döds.

Bruno Men det vet du väl, Roger, att all politik är kulturfientlig. Politikens främsta fiender har alltid varit de självständiga fritänkarna och innovatörerna, som aldrig kunnat lyda order och foga sig då de bara kunnat följa sina egna huvuden och instinkter.

Roger Det är det jag menar. De drar ner på kulturen så att ni måste finna er i att komma hit och äta gratis.

Hans Annars skulle vi inte överleva.

Bruno Det är den moderna kristna kyrkans enda funktion: att ta hand om dem som samhället för övrigt skrotar.

Jakob Ni kommer från ämnet. Vi pratade om musik just när ni kom in. Kan vi inte återuppta den debatten?

Roger Hur långt hade ni kommit?

Bruno Till konstaterandet att musiken under 1900-talet i stort sett har skrotats och utrotats, då det numera bara är vulgär populärmusik och omusikalisk tolvtonsmusik som gäller, som allt dränks i oväsen, för övrigt.

Roger Du tänker på Stockhausen och andra sådana charlataner.

Bruno Charlataner? Bedragare! Bluffar! Parasiter!

Roger Jag kan bara hålla med dig.

Magnus Ändå tycks den riktiga musiken alltid överleva trots allt.

Bruno Gör den?

Magnus Den överlevde ju till och med de tyska koncentrationslägren. De enda lägerfångar som verkligen hade chans att överleva var musikerna, ty tyskarna kunde förintä allt och förstöra hela världen, men de kunde inte klara sig utan musik.

Elon Vi pratade om filmmusik när ni kom in.

Magnus Ja, även filmen har varit ett medel för den riktiga musiken att överleva. Det är där vi finner 1900-talets mera betydande mästare, som Gershwin, Cole Porter, Irving Berlin, Richard Rodgers, Ralph Vaughan Williams, Bernhard Herrmann, Nino Rota, Jerome Kern, Maurice Jarre och allt vad de heter. De är otaliga men har alla försvunnit bakom vad som visats på filmduken, men det är de som har gjort filmerna.

Bruno Menar du att filmerna inte klarar sig utan musiken men att musiken klarar sig utan filmerna?

Roger Jag måste faktiskt hålla med Magnus om det. Vad vore Orfeu Negro utan dess fantastiska sånger, som låter ännu bättre utan filmens karnevalsoväsen? Hur många filmer klarar sig enbart tack vare Ennio Morricones musik? Utan musiken vore de nakna, långtråkiga och outhärdliga för att inte säga meningslösa. Det är musiken mer än någonting annat som gett själ och liv åt kulturen.

Magnus Utan musiken vore vi båda döda eller åtminstone alkoholister, Roger och jag.

Roger På tal om alkoholister, berätta om din påse, Magnus.

Magnus Men det är så löjligt.

Roger Just därför.

Magnus Jag råkade ha en påse med mig in hit. Därför blev vi uppehållna vid dörren. Systembolaget har ju väldigt starka och praktiska påsar, som man kan använda till allt möjligt, så jag har brukat använda dem till allt möjligt. Nu kom jag med min påse fullproppad med diverse förnödenheter och blev stoppad vid dörren. Man vägrade släppa in mig. ”Men det är ingen sprit i påsen,” hävdade jag. ”Se själva!” Och de fick se själva och gick noggrant igenom påsens innehåll och kunde konstatera att det inte fanns en droppe alkohol i något som den innehöll, men de sade likafullt: ”Du måste ju ändå förstå, att vi inte kan släppa in dig med en alkoholpåse på det här stället. Det är ju ändå en alkoholfri kyrka.” Det hade jag full förståelse för, och vi fortsatte

resonera en stund om saken, tills jag äntligen blev insläppt, när jag äntligen lyckats övertyga vakterna om att jag inte var någon langare eller smugglare.

Tonio Den svenska formalismen i sin prydno. Den har alltid förföljt mig som mitt livs förbannelse i det här landet. Min far ville egentligen aldrig flytta hit.

Bruno Varför flyttade ni hit då?

Tonio Min far hade blivit friställd i utlandet, och han hade en hemmafru och fyra barn att försörja. Han måste acceptera första bästa jobb. Han fick ett mycket förmånligt erbjudande, som han accepterade, i en firma med kontor här och i Genève. Han ville tacka ja till Genève, men hans plats där skulle innebära att han nästan alltid skulle behöva vara på resande fot och nästan aldrig hemma. Mor var svenska och ville hem till Sverige, så det var hon som fick det avgörande ordet. Här i Göteborg behövde han bara resa utomlands tre månader om året och inte varje år. Hon tyckte aldrig om att han var bortrest utan henne, och det kan man ju förstå, men han bedrog henne aldrig. Han var en gentleman. Annars hade han aldrig accepterat byhålan och provinsorten Göteborg utan propsat på Genève, där hans barn hade kunnat få en mycket bättre utbildning och ett bättre utgångsläge för karriären, i synnerhet för mig som journalist. I stället blev vi alla ingenting.

Bruno Och det var Göteborgs fel.

Tonio Nej, det var pappas förtjänst, som uppoffrade sig som den gentleman han var för sin hustru, som han älskade.

Bruno Ännu kan du göra det bästa av saken. Du lever ju fortfarande.

Tonio Om jag någonsin blir berömd så blir det som död. Det är så det går till här i Sverige. Död eller invalid eller kroniskt handikappad, så att man åtminstone är harmlös. Så länge man lever kan man inte räkna med något annat än motvind och motgångar, för Sverige har inget andligt klimat. Det är ihjälamerikaniserat av välfärdens förrådiska bekvämlighet och den förödande mediala hjärntvätten genom främst TV och skräpmusik.

Jakob Det håller säkert våra musiker med om.

Magnus Det är inte det värsta.

Bruno Vad är då det värsta?

Magnus Varför tror ni de klassiska kompositörerna tog slut i början av 1900-talet? Mänskligheten blev omusikalisk och övergick till oljud. Det hände i samband med första världskriget. Puccinis sista fullbordade helaftonsopera är ett utmärkt exempel. Hans operor gjorde ofelbart succé och sattes genast främst i repertoaren vid deras tillblivande, men så kom första världskriget. Hans opera "Svalan" är hans musikaliskt bästa opera, den är som en mognad och förfinad version av "La Bohème", som om handlingen och personerna i "La Bohème" flyttats fram tjugo år, och dess musik hör till hans mest betagande. Den hade premiär 1917 under kriget och kom fullständigt bort i kriget, gjorde aldrig succé, kom aldrig på världsrepertoaren och framförs ytterst sällan. Den hade förtjänat en position bland de främsta av hans och världens operor men hamnade helt i skymundan och har lämnats kvar där. Nästan ingen känner till den.

Under 20-talet tröttnade den ena efter den andra av de kvarvarande klassiska kompositörerna på att anstränga sig med vettig och musikalisk musik. Sibelius upphörde helt, och modernisterna tog över, som Stravinskij, Hindemith, Bartok och Schönberg, där den ena lät sämre än den andra.

Bruno Men de förde dock den seriösa musiken vidare och utvecklade den.

Magnus Men åt ett helt förfelat håll. Ingen lyssnar frivilligt på musik som inte låter bra. Därför slogs de ut av populärmusiken och jazzmusiken, som åtminstone ibland kunde låta bra.

Jakob Är du inte själv kompositör?

Magnus Jo tack, och det har jag bara fått fan för, emedan jag bara ägnar mig åt musikalisk musik, som låter bra.

Jakob Vad är det för fel på den?

Magnus Det undrar jag också. Varför domineras världens musik av oväsen och disharmonier, skval och vrål, högtalarterror och sådana som bara kan skrika i stället för sjunga

om de inte sjunger falskt, elgitarrers onyanserade skrällande och modern nonsensmusik som inte är musik, när vi ändå en gång lärde oss harmonier och melodier? Varför har de fått försvinna? Vad är det för fel på melodier? Varför får inte musik vara harmonisk? Varför får den inte låta bra? 1900-talet kastade oss in i ett bakvänt kultursamhälle, som musiken blev det främsta offret för, när musik inte längre fick vara musik om den inte var omusikalisk.

Roger Medan sådana som vi hänvisas till socialfallsavdelningen.

Bruno Välkomna bland skrotarna.

Roger Tack, här känner vi oss åtminstone hemma.

Bruno Ni hör hemma här.

Elon Skrotare. Det är första gången jag hör den benämningen på socialfall. Hur är den egentliga definitionen, utom en som till exempel skrotar bilar?

Bruno En skrotare är en som inte gör någonting om han inte helt enkelt bara slår dank. Han går och skrotar, och på lång sikt sig själv.

Magnus Jag minns den första som kallade mig för skrotare. Det var en dam av ursprungligen hög ställning som var mycket musikalisk med en böjelse för Chopin. Hon kom i olycka, diagnosticerades som schizofren och sattes av sin styvmor på sinnessjukhus, som inledde hennes långa liv av tragedier, som slutade med att hon kastade sig ut för en balkong och slog ihjäl sig. Jag var arbetslös på den tiden, jag var en av dem som upplät min bostad åt henne när hon inte hade någon, och hon gav mig den smickrande yrkestiteln skrotare.

Roger Ändå är du arbetsam och yrkesverksam och har alltid varit det även utan anställning. Du är egentligen en kulturarbetare och ingenting annat.

Magnus Men sådana skrotas i allmänhet och betecknas därför som skrotare.

Tonio Annat var det förr i tiden, när kulturpersonligheter hade något anseende i världen.

Bruno Vem tänker du på då?

Tonio Jag tänker till exempel på en sådan som Ingmar Bergman. Han var oduglig utom som kulturarbetare, och han var högt uppburen och hölls under vingarna av staten och statens kulturråd.

Bruno Det är riktigt. Han kom i smöret och blev etablerad men blev som människa ganska fördärvad på kuppen. Han förförde alla kvinnor han kom i kontakt med vare sig de var gifta eller inte och fick barn med de flesta av dem, som han inte själv kunde hålla reda på. Han blev en diva och ganska odräglig som sådan, som en svensk Wagner, fullständigt odräglig och omöjlig att ha att göra med; så att till och med Nietzsche, som beundrat honom, avrättade honom skriftligt till slut, och han gjorde ju till och med karriär efter sin död som monster i egenskap av portalfigur för nazismen och deras övermänniskokult.

Elon Ingmar Bergman var ju faktiskt nazist på 30-talet, men han spårade aldrig ur. Tvärtom hedrade han ju sig genom att bli ett offer för de svenska taxeringsmyndigheterna, så att han tvingades i exil, efter att taxeringsintendenterna klampat in mitt under en känslig repetition för att dra honom inför rätta.

Magnus Sådant är Sverige.

Bruno Ändå kom Ingmar Bergman lindrigt undan och kunde återvända till Sverige efter att ha fått filma i Hollywood emellan, men frågan är om hans berömmelse och etablering hjälpte honom. Genom att han inte behövde bry sig om att behaga publiken och producenterna kunde han emellanåt göra hur dåliga filmer som helst.

Jakob Som till exempel?

Bruno Den som först faller mig i minnet är 'Skammen', men 'Tystnaden' var inte precis lysande den heller.

Jakob Den blev desto berömdare för sina sexscener.

Magnus Där har ni kulturen, suverän filmkonst som förfaller till sexism och ihållande tystnad.

Bruno En konstnär kan inte alltid vara lika inspirerad.

Elon Men vem kommer här?

Bruno Du milde tid! Det är ju Niels!

Jakob Var det bara han som fattades?

Bruno Jo, det var verkligen bara han som fattades.

Roger Vem är Niels?

Bruno Han om någon är en skrotare. Han har faktiskt skrotat sig själv och det alldeles frivilligt. (*Niels uppenbarar sig.*)

Roger Han ser dock alldeles normal ut.

Bruno Han är alldeles normal. Det är det som är felet med honom. – Välkommen, Niels.

Niels Jag hoppas jag inte kommer och stör i sällskapet.

Bruno Inte alls. Betrakta dig som en hedersgäst genast.

Niels Vad ger mig den äran?

Bruno Det faktum att du är den du är.

Niels Men jag är ingenting.

Bruno Därför är du desto mera. Detta är Niels, mina herrar, i landsflykt från Danmark och från sitt äktenskap, tidigare soldat i Afghanistan, där han råkade riktigt illa ut. Vill du berätta själv, Niels, eller föredrar du diskretion?

Niels Eftersom du redan har börjat kan jag lika gärna bekänna hela mitt brott. Jag sårades i Afghanistan och rapporterades som saknad, troligen död, men tyvärr överlevde jag mig själv. När jag kom tillbaka efter ett halvår tillbringade jag en lång konvalescens utan minne till att börja med, och ingen visste vem jag var, tills jag äntligen kom på det själv. Det kallas visst granatchock, som kan ha förödande konsekvenser för ens mentala beskaffenhet. Hur som helst, efter många om och men kom jag hem till Danmark igen och fick där veta, att jag dödförklarats och att min hustru gift om sig med en streber. Hon hade ärvt alla mina pengar och finansierade nu sin nya mans karriär inom politiken med de medlen. Jag ville inte ställa till med värre komplikationer än nödvändigt, så jag gick försiktigt fram och lyckades till slut komma fram till ett känsligt möte med min hustru. Hon klargjorde för mig att det var för sent att vända tillbaka. Hon måste löpa linan ut med sin nye man, och hon besvor mig att inte äventyra hans karriär. Jag kunde inte bevisa att jag fortfarande älskade henne på annat sätt än att jag lämnade henne i fred i hennes nya äktenskap, skaffade mig en ny identitet och lämnade Danmark för alltid.

Jakob En imponerande historia. Vem som helst annat hade rört upp himmel och jord.

Niels Det var just vad jag inte ville göra, för när man gör det gör man det alltid i onödan.

Bruno Niels är den klokaste människa jag vet.

Niels Jag har gjort mina ofrivilliga erfarenheter, och det har kostat mig en del.

Elon Välkommen till vår lilla akademi, Niels. Vi satt just och diskuterade musik när du dök upp med helt andra perspektiv på tillvaron.

Niels Det finns inga sannare perspektiv på tillvaron än musiken.

Roger Är du musiker?

Niels Jag har spelat i min ungdom. Försörjningsplikter avbröt mitt önsketänkande.

Magnus Vilket instrument?

Niels Fiol.

Roger Då är vi kolleger. Magnus är här min ackompanjator.

Magnus Spelar du fortfarande?

Niels Vid behov. Det är bättre än att dricka.

Hans Vi är tyvärr inte nykterister här.

Niels Jag vet. Ingen är det väl i den här kyrkan, och om de är det är de föredettingar.

Jakob Hur kom du i kontakt med kyrkan?

Niels Jag kom i kontakt med några föredettingar som rekommenderade stället som ett särskilt intressant forum för fårskallar och annat löst folk.

Hans Det är vi det.

Niels Sedan dess har jag blivit mer och mer regelbunden.

Jakob Har du bostad?

Niels Ibland.

Bruno Besvära honom inte nu med mera onödiga och närgångna frågor. Hans, du kan väl bjuda honom på en välkomstdrink?

Hans Bara under bordet, om han själv är villig.

Niels Jag tackar aldrig nej till en Gammeldansk.

Hans Få se vad du tycker om detta. Vi menar alla att det är bättre upp. (*serverar en liten under bordet*)

Niels (smakar omsorgsfullt) Jag håller med er. Detta är bättre. Ändå är även detta en gammeldansk.

Hans Hur så?

Niels Visste ni inte att Jägermeister är danskt?

Bruno Det hade jag ingen aning om. Är den inte tysk eller österrikisk eller schweizisk?

Niels Nej, den är lika dansk som wienerbröd.

Hans Kommer inte wienerbröden från Wien?

Niels Nej, det var en dansk bagare som hette Wiener.

Elon Där ser man. Allt ska man få lära sig.

Jakob Menar du, att din hustrus man inte har en aning om att du inte är död?

Niels Så vitt jag vet har han inte det, och helst kommer han aldrig att få veta det heller. Det var vad min fru och jag kom överens om. Det var bäst så, för alla parter. Jag är död. Låt mig vara död, så får jag leva och vara i fred.

Bruno Marlowesyndromet. I stället kan du verka desto mer i det tysta.

Niels Ja, jag får full frihet att hänge mig åt min arbetsnarkomani. Säg, Roger och Magnus, har ni kommit hit för att öva? Vågar man hoppas på någonting vackert som underhållning?

Roger Inte alls. Jag kom faktiskt för en annan människas skull. Jag blev lovad att få ta en violin i skärskådande för en bedömning.

Niels Så spännande. Vem är violinisten?

Roger Du får se. Det är inte vem som helst.

Niels En violinist är aldrig vem som helst.

Roger Men den här är en som du får se upp med.

Niels Är han så iögonfallande?

Roger Åtminstone lär vi få höja på ögonbrynen.

Niels Spännande. Komponerar du alls fortfarande, Magnus?

Magnus Tyvärr knappast. Jag komponerar ju bara fel sorts musik.

Niels Vad är fel sorts musik?

Magnus Den som inte rymmer med tiden. Den som låter bra och håller sig till harmoniska grunder och mest består av bara melodier. Sådant får ju inte förekomma i tiden efter första världskriget, när dissonanser blev lag inom den seriösa musiken, och det bara var acceptabel musik om den lät så illa som möjligt, typ Arnold Schönbergs tolvtonsmusik. Han bildade ju en hel skola med sin omusikaliska musik med disharmoniska experter som Webern och Alban Berg, som bara kunde göra operor med våld och sex.

Bruno Är inte alla operor med våld och sex?

Magnus Jo, men alla låter inte därefter. Alla är inte omusikaliska.

Niels Vad är det för fel på musikalisk musik?

Magnus Det är den frågan jag alltid har ställt mig som musiker. Vad är det för fel på musik som låter bra och som innehåller melodier, som man gärna minns? Varför blev hela den klassiska 1800-talsmusiken förtalad och föraktad efter första världskriget medan man i stället höjde musik som inte var musik till skyarna? Vad har musik för mening om den inte låter bra? Vad var det för fel på Tjajkovskij och Verdi med sin melodirikedom, som redan Wagner föraktade? Varför har

alla Sovjetkompositörer ansträngt sig för att åstadkomma motsatsen till Tjajkovskijs smäktande renhet och melodik? Är då all vacker musik bara sentimental smörja? Och varför tillåts den moderna rockmusiken fullkomligt dominera tiden med sitt oväsen, sina heta skrik, sina nyanslösa skrällande elgitarrer och sin högtalarterror, som bara förstör all musik som den ägnar sig åt att mastodontisera? Varför försöker modern missljudande musik av bara disharmonier och oväsen till varje pris försöka överrösta all den tidlösa musik som håller och överlever? Varför dränka det som är bra i det som är dåligt?

Bruno Därför att det är fel på hela mänskligheten.

Roger Snarare tiden. Den spårade ur i början på seklet.

Bruno Du menar förra seklet. Är det inte dags då att äntligen försöka korrigera den?

Tonio Det har varit hög tid sedan länge. Den höll på att komma på rätt spår igen efter andra världskriget, när hela världen fann en mening i att ägna sig åt en konstruktiv återuppbyggnad av civilisationen, och då hade filmen sin verkliga guldålder, men allting spårade ur igen i samband med mordet på Kennedy och Vietnamkriget. Sedan dess har vi mest bara haft problem med kvalitetsförsämringen och den ständiga homeopatiska förtunningen av civilisationen, som numera leds av den mediala hjärntvättens skvalpropaganda av skräpmusik och vulgärunderhållning dominerad av våld och sex med reklam dessutom som förstör alltsammans. TV:n blev civilisationens kulturella förbannelse.

Roger Åja, något gott har allt det dåliga fört med sig.

Tonio Högst tio procent.

Bruno Tonio har alltid varit realist.

Roger Men här har vi nu vår gäst. (*reser sig*) Välkommen, kollega.

Bruno Men vem kommer här?

Elon Jag säger då det.

Jakob Vad gör en sådan som du här, Laila?

Bruno Vad menar du med det, Jakob?

Jakob Hon är ju överklass med stil som inte borde beblanda sig med denna vulgära hop av skrotare och socialfall, som bara kunde besudla henne.

Bruno Du vet inte vad du talar om, Jakob. Känner du inte Laila? Vet du inte vad hon går för? Hon är kanske den som mest av oss alla och mycket mer än den lägsta och mest lastbara här gör skäl för benämningen skrotare.

Roger Förolämpa henne inte. Hon är musiker. Det höjer henne över all låghet.

Laila Var inte orolig, Roger. Den som gått genom helvetet föredrar gärna att stanna kvar där och göra det bästa av saken än att riskera att sätta sin fot i det andra stället.

Bruno Du ser. Hon är garvad. Hon har ingenting att frukta av oss enkla grovhuggare.

Magnus Välkommen, Laila. Vi är hedrade av ditt besök. Det är väl första gången du sätter din fot här i kyrkan?

Laila Någon gång måste bli den första. Jag är ju inte den som frivilligt sätter min fot i någon kyrka, men den här hörde jag talas om som något av ett undantag.

Bruno Den är just till för undantagen. Här finns alla stadens värsta narkomaner, numera uppdaterade. Här finns alla de värsta alkoholisterna, tillfälligt rehabiliterade. Och här finns du, den djupast sjunkna av alla men den ädlaste av alla.

Laila Tack, Bruno. Det var faktiskt bara min violin som förde mig hit.

Roger Jag spricker av nyfikenhet inför att få se den.

Laila Det är ingen Stradivarius, men det är en violin. (*tar fram sin fiol ur lådan. Roger tar kärleksfullt fram den och knäpper något på strängarna.*)

Roger Ovanligt väl stämd för att komma direkt utifrån som violin. Håller den stämningen?

Laila Något så när. Jag behöver inte stämma om den medan jag spelar på den.

Niels (nästan bevekande) Kan du spela för oss?

Laila Inte här. Jag spelar aldrig för publik.

Roger Laila har aldrig spelat offentligt och tänker aldrig göra det. Hon behandlar sin violin och musiken som den heligaste av religioner för meditation, som bara kan praktiseras i privat ensamhet.

Laila Och helst så att ingen annan hör. Om jag blir medveten om att någon lyssnar eller ens hör mig får jag spader och kommer av mig.

Roger Det kallas lyhördhet.

Laila Jag kom egentligen bara för att visa dig min violin, Roger. Jag har ingenting annat här att göra.

Magnus Dröj kvar nu, när du en gång har kommit.

Niels Så vacker som ni är, hulda mö, måste ni spela ännu vackrare musik på er violin än vad jag någonsin fått höra hittills.

Laila Spelar du själv?

Niels Jag har gjort det.

Laila Fortsätt med det. Om du har lagt av, så ta upp det igen. Det enda oförlåtliga brott som finns är att upphöra med musiken när man en gång tagit upp den. Jag tror inte att någon musiker kan göra det utan att dö eller förlora sin själ.

Roger Det tror inte jag heller.

Laila Jag måste gå nu. Jag beklagar, mina herrar, men det var trevligt att se er och att äntligen få en anledning att komma hit.

Niels Ditt gästspel var desto mera minnesvärt för dess korthet.

Bruno Du hör hemma här, Laila. Du är skrotarnas drottning.

Laila Bre på lagom, Bruno. Jag borde egentligen inte finnas till. (*tar sin fiol i lådan och går*)

Elon Vad kan vi mera säga efter detta?

Jakob Ingenting. Hon lämnar envar alltför berörd för att han inte skulle behöva en rundlig tid för att återhämta sig.

Niels Nu förstår jag varför alla drömmer om henne.

Roger Ta det lugnt. Hon är bara musiker.

Bruno Nej, Roger. Hon är på något sätt kärlekens medelpunkt.

Magnus Det var då en underdrift.

Bruno Kan du förklara henne bättre?

Roger Hon är ett fenomen. Har någon av er hört henne spela?

alla Nej.

Roger Hon inte ens knäppte någon ton nu när hon var här, men ni kan skaffa er en föreställning om hennes som musiker av den effekt hon gjorde på er med sin tystnad.

Bruno Nu bragte du oss alla till tystnad för resten av dagen.

Magnus Den vackraste musiken hör man genom tystnaden.

Roger Där sa du det.

Hans (efter en paus, tar fram sin flaska) Jag tror det kan vara dags för oss alla med en liten hälsosam skål.

Bruno Du sa det. (*håller fram sin lilla pappersbägare. Alla de andra följer exemplet, och de tar sig en liten under andaktsfull diskretion.*)

Slut.

(Göteborg, Trettondagsafton 2015)

Februari är årets kortaste månad, så det ska inte dröja länge innan nästa nummer utkommer.